

Neopodignji se dopisi ne tiskaju. Priznaju se plaća, oglašiti. Čakaj po običnom cjeniku ili po pogovoru. Isto tako je sa prilozima. Novci se šalju poštarskom, na paketicu (assegno postale), na adresiranoj "Naša Sloga". Ime prelatu, najbližu poštu valja točno označiti.

Kona list nedodje na vrijeme. Neka to javi odgovarajući u otkriven pismu, za koje se ne plaća poštarine, ako se izvana napiše. Reklamacija.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka ne cijelom arhu. Izlazi 14. julya, 18. augusta, 8. septembra i 18. novembra.

Dopisi se nevrćaju, ako se ne tiskaju.

Nobilijevani listovi se neprimaju. Predplatni se računom stoji. Za for. za seljake 22 for. na godinu. Razmjerno for. 27, i to za god. dine. Ivan carevino viša poštarna.

Na malo jedan broj 5 kr.

Uredništvo nalazi se u Via Farneto, br. 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

Sloga, rasti male stvari, a nšloga sve pokrvari. Nar. posl.

Sjetite se
Druže sv. Cirila i Metoda
za Istru

Zar spojenje s Trstom?

Tu nedavno čitali smo u zagrebačkom "Obzoru" članak odnoseći se na prenos istarskoga sabora iz Poreča u Pulj. "Obzor" se slaže u nazoru s rovinjskom "Idea Italiana" i s tršćanskim "Independente", koji zastupaju misao, da bi najbolje bilo, kad bi se Istra spojila administrativno s Trstom, koji bi po tom bio glavni grad cijele skupine, sjedište svih središnjih upravnih oblasti, srca i glava zemlje.

Zagrebački naš drug se nalaže u dobroj vjeri i zato mi nećemo zamjeriti, što je ideal naših najžešćih protivnika istovjetan s njegovim idealom. Ali pošto se o nama radi, treba da i mi rečemo svoja.

Spojenje same Istre s Trstom bila bi naša smrt. Sto irredenta, što vladina politika, učinile su od Trsta leglo najzagrizenijeg talijanstva i timo začio debeo klin u naš narodni život. Hoćeš, nećeš, Trst je kriv, što je sve ponorstvo u Austriji, sva trgovina u Primorju, sve uređivanje i osjećanje središnjih oblasti u talijanskom rlu.

Što je nama Trst, to nam pokazuje svakičudna izkustvo, uora tudijstva, gdje se utapljamo, strašna jama, što nam guta narodne duše. Ta eto: u Trstu je ravateljstvo pošta i brozjava za Primorje i Kranjsku, a napis mu kaže, da nemari za naš jezik. U Trstu je pomorska oblast i za Dalmaciju, ali hrvatstvu kod nje nema ni traga. U Trstu je ravateljstvo državne željeznice istarske, ali imona lrodvora su novuda samo talijanska, a napis na gradjanskih kolodvorih nepokazuju našeg jezika. U Trstu je austrijski Lloyd, koga ne bi moglo biti, da nima Hrvata, ali za hrvatski jezik on nazvade. U Trstu ni namjestništvo, ni sudista, ni financijske oblasti, ni državno odvjetništvo, ni pošta, nit u obće koja druga centralna oblast, nemari za naš broj ili za naša prava. U Trstu ostaje ili postaje sve talijansko, jer tako stoji negdje pisano. A

najbolji dokaz tendencije, vidi se u tomu, što službeni list izlazi samo u talijanskom jeziku, što taj list govori prema nama jednake misli kao: zagriženi stranci, što naš dični "Observatore" čestita listu, "Il Popolo istriano" nasljedniku smradnoga "Giovine Pensiero", što hvallj nastojanje talijanskih društva namjenjenih za odnarođivanje Slavena.

To i drugo imamo od Trsta. A Istra sama, odnosno naš narod u Istri je preslab, da srušiti kulu pravoga krivotvorenoga, privatnoga i uređovnoga talijanstva i jerbo, dok se u Istri borimo s Talijani, možemo mi prkošiti; ako ne drugo, radi broja, ali kad bi se spojili s Trstom, izgubili bismo i taj uslov pobjede, a drugih, kao što su bogatstvo i inteligencija; itako nemamo, koliko bi se htjelo.

Najmanje što bi se moralo dogoditi, a da nam nebuda gore, valjalo bi spojiti s Trstom ne samo Istru, nego i Gorico-Gradišku, dakle cijelu Primorje. Tada tek bismo se našli prama Talijanom u malo većem broju i mogli bismo sa njom na uspjeh prigrliti misao, gojenu od zagrebačkog druga.

Nu ni s tim nebi nam bila osjegurana pobjeda, jer naša borba nije samo borba puk s pukom, nego je i borba puka s potalijančenom birokracijom.

Hoćete li, da jurismo na Trst sa uspjehom? Ako to ima biti naš cilj, tad se imaju Slovenija i Dalmacija drugdje ponasati. Sve što je slovensko i hrvatsko u Austriji, ima se tiskati ovamo.

Ali što vidimo? Kranjska ili se drži sama sebe ili se podlaže Niemcem, a ne vidi jedina, da sve teži prema moru i da je Trst točka, na koju bi i ona morala baciti oko. Dalmacija gore ter gore. Mi ovdje od Dalmacije nemamo a baš nimalo koristi; pače da, dala nam je Krstić, Markić, Provičić, Matić, i Nikolić, te mnogo drugih reueguta. Dalmacija nam se drži kao odsječena grana, kao mrtvo udo, a dočim žudi, da se spoji s Hrvatskom, nečini ništa, da preskoči Velebit, niti marš, kad to nemože, da odbije goru i provede preko Istre, što neide izravno. To nije zdrava politika. Otuviti si nešto uglavu, pa viledi, da neuspjiva, nepokunati druga sredstva. A za Dalmaciju bilo bi od velike koristi, da upravi svoje djelovanje više na Trst i na Primorje. Biti svet u svijetu, a bez obćenja s ostalim svietom, to nije život.

Ovamo Vas dakle, braćo Dalmatinci,

ovamo, da skupa, kole, zaigramo. Ostavte neistatno, domaće prepirke i zadjevice pa kad na svom putu nalazite kinezki zid, tad ga objidite, ako je moguće, a nemojte, ljudi, pod njim čekati dok padne sam, jer vrijeme prolazi, a sviet se vrti.

Mi u Primorju naimamo dosta svedčenika, nejomamo dosta učitelja, čmovnika, odvjetnika, bilježnika, liečnika, itd. u nemamo ni škola, gdje bi ih odgojili, pa što bi bilo najnaravnije? Da nam Slovenija i Dalmacija pomognu valjano u nevolji, da nam šalju svojih sokolova, koji bi triebili tudjanske; jastrebe iz naše zemlje.

A što da tek rečemo u jednoj Banovini? Takvo središte naroda, kao što je ona, moralo bi pitati, moralno i materijalno svakomliki narod, a kad tamo, mi od Bauovine nevidimo skoro ništa drugo nego oko, što nas pomiluje.

U Trstu imade do trideset tisuća Talijana iz kraljevine Italije; a koliko imade Hrvata? Još bi se to dalo pojmiti, kad bi barem Rieka bila hrvatsko središte, ili kad bi se narodno bistvovanje učvrđivalo u zemlji od Drave do Kravera; ali toga nema. Tudjinac, Magjar, Niemac, Talijan usiljava nam se svakamo, dočim stari crv nesloga sve više ruztace naš narodni organizam.

Hoćete li, da Trst bude naš? Ako to zelite; ako to ima biti, tad udarite skupa s nama složno svi, koji se dičite hrvatskim ili slovenskim imenom.

Pogled po svijetu.

U Trstu, dne 3. augusta 1898.

O političkom položaju u Austriji pišu prilihu oštro triznijji poljski listovi. Oni kore ministra predsjednika grofa Thuna što je neodlučan i populistij. Kad je nastupio vladu, očekivano se od njega, da će provesti odlučne promjene. Mjesto toga koleba se amo i tamo. Popušta Niemcem dočim neće da zadovolji Slavenom, koji traže jedino ravnopravnost.

Državni ministar financija Kallay, za koga se pisalo, da bi mogao zamjeniti ministra za izvanjske poslove, grofa Goluchovskoga, bio je ovih dana u Pešti, gdje je viećao sa ugarskim

ministrom predsjednikom o nagodbenom provizoriju.

Ministar Kallay boravio je takodjer kod cesara i kralja u lšu. Sađa se nalazi tuj i ministar financija dr. Kaizl. Tamo očekuju i ministra predsjednika grofa Thuna, koji da će izvjestiti Nj. Veličanstvo o položaju.

O odstupu ministra Goluchovskoga pronose se još uvijek glasovi. Kao glavni razlog tomu odstupu imao bi biti nepovoljni položaj Austro-Ugarske na Balkanu. Ministru za izvanjske poslove prigovara se, što nije znao prepriječiti razvitak stvari na Balkanu na štetu monarhije. Usljed toga da su o hladnih dobri odnošaji između monarhije i Rusije a balkanske državice da se odalečuju sve to više od Austro-Ugarske približujući se sve to većina Rusiji.

Hrvatska regnikolarna deputacija imala bi se sastati još tečajem ovoga mjeseca u Zagrebu.

Ljubljanski načelnik g. Ivan Hribar pozivlje u ime gradskoga vieća za polovicu augusta sve načelnike slovenskih i hrvatskih občina Štajerske, Koruske, Kranjske i Primorja u Ljubljanu na sastanak, gdje će se viećati o podnesku adrese Njeg. Veličanstvu prigodom Njegove 50godišnjice vladanja.

U Srbskoj narodnoj skupštini dne 25. pr. mj. prihvaćen je bio kralov o preustroju narodne vojske. Kralj Aleksander zahvalio je pismeno ministru predsjedniku i narodnomu zastupstvu, što su prihvatili taj važni zakon.

Rumunjski kralj Karol bijaše sa prijestolonasljednikom u Petrogradu svečano dočekan i osobito odlikovan. Iz Petrograda podao se kralj u Moskvu, gdje ga je dočekao carev stric veliki knez Sergij. Ovomu putovanju Karola pripisuju veliku važnost. Neima dvojbe, da se je Rumunjska tiesnije vezala uz Rusiju.

PODLISTAK. Sličice iz Cresa.

(Dalje.)

Vi me još upitaste, da vam rečem je li ime Riva talijansko ili hrvatsko? Ta svak vidi na prvi mah, da je talijansko, ali treba, da se pomisli u koje vrime bijaše postavljeno ovo ime. Bez ijedne sumnje postavljeno bi u doba Meteačke vlade, kad se počelo uređivati morske obale sa stepenicama, kako se sada grade. U vrime vladanja naših slavh hrvatskih kraljeva, qaima sustogodina prije nego su došli zapovijdati Mlečić, morske obale bijahu kako ih je bio Bog stvario; a da naši kraljevi nisu ni mislili na to uređivanje obala, uz rok bijaše, da su neprestance bili u ratu s neprijateljima vire i domovine, pak nije bilo ni potrebno, jer prometa i trgovine nije bilo kako je sada. A da su oni (naši stari) bili u kakvoj prigodi prisiljeni, da urede koje msto, da se lahko približe kraju, ne, ne, nebi oni metnuli mi ime Riva, što znači kraj nad vodama, nego bi bili imenovali ga pristajali ili pristanak, kako jur vidismo, da su jedan kraj grada nazvali Plastica, a drugi Konac i Varosina itd.

Isto moram da vam rečem o zgradi Funtig, što izlazi od talijanske rici Fontačo a po čozotski Fontego; mi bismo re-

kli spremašte, naime msto, kuća, u koju se spremaju i zahraujuju svake vrsti hrane ili jestiva. Rekl smo jur da je Meteačka vlada u tom Funtegu držala pokvarenu pšenicu. Žito, bakalar i dvopoke, (baklo) kralj, to će reći, dvaput pečen, dasko nije staj čuditi se, da je ta ista vladala dala talijansko ime svojemuo norodnomu djetetu. Ali ta vladala nije ni iz daleka mogla pomisliti, da bi iz one zgrade, koja je davala hranu našim prodjedovom, izasao moralni otrov u narod. Iza pada Meteačke skupnovlade (republike) taj Funtig dospje biti spremišten hrane tjelesne, a poča biti zavodom hrane duhovne, ali na žalost pokvarene više nego je bila pokvarena ona pravajna. Austrijska vlada, koja nasliedila talijansku, ustrojio pakće škole posvuda, i s toga upotriebi onu dvoranu. Funtig za školu. Za Meteačke vlade škola nije bilo nigdje, i to za četiri stoljeća pustajuć u neznanstva naš puk, s njim se služeć je dino, da daje vojnik za stražu svoje prijestolnice i svojih trdnjava po Italiji, harajuć naša gore i šume i iz njih nosač u Veneciju dva (legnam) za gradnju svojih galija, i kolce za temelje (fundament) svojih palača; i da ne biste mislili, da takovi kolci bijahu slični onim, kakove rabimo za loza u brajdom, ne, ne; to su vam bila čitava stabla od 7-8 metara dužine, posičena tja do zemlje; a kaze nam ovaj, da su, za samu crkvu "Madonna

della salute" u Veneciji odnesli tamo, što iz Istre i Dalmacije, 30000, slovom trideset hiljada tih ogromnih kolca. Sad računajte koliko ih je bilo potrebito za ostale palače, crkve i fundamente pak ne čudite se, da su ušale gore puste i gole. A sva ta šteta učinjena bi od talijanske vlade za onu kakuvnu hranu pokvarene pšenice i smrdedeća bakalara! Po svuda kamo krenete nogom, vidati ćete gvm crnike ili hrastovine (dubac) a to vam kaže, da ta bijaše ogromno stablo toga drveća. Svrnute okom na Oričku komunadu (Arabia pretre) pa vi nevidite sad drugo nego gola pustoš i živo kamenje, i to za jednu uru dođa, koliko je do Vrane. E, pa za dobro, a znajte, da tomu je malo više od 120 godina, da taj veliki prostor bijaše sav sumom (buškom) pokriven jer je meni kazivala jedna starica od kojih sedamdeset godina, da ona ista, kad je bila djevojkom, bi sa drugaricom na Oričku komunadu uo breznaca haludja (frasche). Ta velika šuma bijaše hametom od Meteačke vlade opustošena kako sad vidite. Pa kako i nebi? Kad su prestavnici slavne republike po Istri i Dalmaciji pisali: "Dae soli srebbergo i mezzi per tener soggetti questi popoli, li ignoranza e la pverità" s toga ništa naka, ništa obrta (industrije), ništa poljodjelstva, ništa svega onoga, što bi moglo pomoći jednomu pučanstvu, a da bi malke pogledalo i razpoznao jadu

svoj; stanje. Svi mladići ređom u soldate; a da li bi koji imućniji otac obitelji: hio odkupiti od službe svozera sina, potrebito toga za uzdržanje familje, preporečio bi se bud komu talijanskomu gospodinu, pa mu dalo onu ogrlicu, onu kuću, on vinograd; i tako ova vlastela, došljac, Bog zna od kud, okupili bi svoje stanovne množinu kuća i vinograda. Ah Bože moj! ta oni nisu to bogatstvo donili sobom sad su se naselili po ovoj našoj zemlji. A sada šta vidi: Vidimo to, da gospoda no Cresu sploh propadaju a posjedl vraćaju se onamo, od kud su izašli. Ovo su teke činjenice, koje se ne daju pobijati koje-kakvim brbljanjem, davajući razumini prostom puku rog za svica, ali valjalo bi navesti protivne dokaze kojega historičara; koji bi pobio navedene naše tvrdnje, a to je nemoguće, jer je još živa u puku spomena svega, što smo do svađa spomenuli.

Austrija dakle, da se vratimo na predmet, zasnova je škole po svuda a tako i u Cresu. Okolo dvadeseta godine ovoga stoljeća poslala je za učitelja tri vridne osobe sa Gorické okolice, Duriana, Tribunosa i Goluba, a s Hrvatske ne manje vridnoga Gergića, za kojega kćerku, gospodju Maru, oženjen je naš Coglievina. Vidite tu smješnu ironiju i Coglievina, talijanaš oženjen za pravu rođenu Hrvaticu! (Sliedi.)

Talijanski vojni sudovi nisu ni sada još svršili razprave sa obtažnicima radi posljednjih pobuna.

Njemački narod izgubio je ovih dana jednoga od najvećih svojih sinova. Veljezni kancelar knez Bismarck preminuo je naime u svojem dvorcu u Friedrichsruhe ne daleko Hamburga. Knezu Bismarcku ima zahvaliti njemački narod u prvom redu svoje jačinstvo. Svi ostali narodi Europe imadu mu zahvaliti, što je stvorio iz Europe silnu vojničku kasarnu. Veljezni kancelar nije uživao simpatija nigdje na svijetu, osim među Niemcima, nu ni oni ga nisu ljubili radi njegove osornosti i nadutosti.

Dopisi.

Iz Cresa pišu nam 11. pr. m. (Konac). Presvijetli biskup zastavio se ovdje u Cresu punih šest dana; na Tielovo predvodio sjajnu procesiju a sljedeće nedjelje krizmao preko 400 djece. Tom zgodom a pod pontifikalnom misom uzeo se na pojedini i tu poznatom svojom rječitošću i učenošću izrekao najprije liepom hrvaštinom a zatim još liepom talijanštinom prekrasnu propovjedu, u kojoj je odvažno i odlučno odbrio svakomu, što ga išlo — kao gorljivi i ljubezivi otac pokarao, što je imao pokarati a pohvalio, što je imao pohvaliti — bodreći i zaključivši svih, da odvažno i neustrasivo nose svoj križ i čuvaju onu vjeru baštinenju od svojih bogoljubnih praotaca. Vatrenom rječju ošibao i naše farizeje, liberalce, socijaliste, koji svojim paklenim nankami zavaravaju svet, a osredotočuju svoje striele osobito na biskupe i svećenike, da ih omrzne pred pukom, te da pretrgnu ili barem oslabe onaj vez ljubavi i poštivanja, koji veže stado sa svojim pastiror, znajući, da, kad bi tu uspjeli njihova paklenska svrha bila bi polučena. Opomenu kako vnci započese i ovdna u našoj blizini zavijati i vikati — stoga moramo se svi što tješnije stisnuti oko svojih pastira.

Na svojem polazku put Dragozetić i Beloga gdje je presvijetli završio svoj pastirski posjet, bio je i opet izpraćen svečanstvom i pukom do mora. Premda je bio težatan dan i neugodna ura njegovog odlaska, ipak sve se diglo, da još jednom pozdravi i zalezi sretan put svom čestitom i milom pastira.

Pučanstvo se razišlo kad mu rt sv. Mikule sakrio ladjicu i blago lice ljubljeno biskupa, blagoslivljajući moleć dobrog Boga, da mu ga na mnogo i mnogo godina poživi i uzdrži sebi na spas a Bogu i crkvi na čast, te da ga nepreda u ruke neprijatelja njegovih.

A ti dobri puče, osobito nerezinski, neadi si duboko u pamet i u srce bogoduhe rječi božjeg pomaznika pak se čuvaj ko živog oguja paklenskog rovanjenja tvojih farizeja, renegata, abručke kulture!

Šilo — otok Krk — koncem julija 1898. Usljed preporuke našeg vrijednog zastupnika gosp. prof. Vjekoslava Spinčića slavna c. k. pomorska vlada u Trstu otvorila je u Šilu c. k. lučko — pomorsko — carinarski ured i to na dan 22. julija 1898. te je kao upravitelj istog došao ovamo g. Josip Baša rodom iz Lovrana.

Radi naše trgovine sa sitnim pjeskom (melom) morali smo trčati po potrebne vozne karte u daleko Kirino, te smo tim imali dosta štete i troška, zato se najtoplije zahvaljujemo koli visokoj vladi toli g. narodnom zastupniku prof. Spinčiću, koji se je zauzeo za tu stvar.

Ovih dana upraviteli smo molbu na visoko c. k. ministarstvo za trgovinu, da se i ovdje uredi seoska pošta iz Cirkenice jer do sada dobivamo poštu iz Dobrinja nakon nekoliko dana, a za svaku pošiljku moramo platiti — nevjerojatno ali istinito — dvadeset novčića!

Pošto je kod nas promet živahan umolili smo, da se proširi parobrodarska sveza hrvatskog primorja i do naše luke u Šilu, tim bi bio skopčan dobitak Hrvat-ako-ug. parobrodarskog društva, buduć kod nas mnogo žitelja putuje danomice na Rieku i u Livorniju.

Za nedjelju 24. julija 1898. priredjivali su u Cirkenici veliki koncert, kod koga je imao sudjelovati i tamburaški zbor „Hrvatska Vira“ pod ravnanjem kapelnika g. V. G. Broža; nu pošto je odbor na programu *Notimice* izputio naš liepi

hrvatski jezik, davi mješta magjarskijni, njemštini, talijanštini itd., tamburaški zbor „Hrvatska Vira“ nije htjeo sudjelovati kod toga koncerta, čim je zaslužio svako priznanje od svih poštenih Hrvata.

Da, gospodo Madjari, hrvatsko primorje je naša sveta zemlja, gdje vi nemate nikakva prava, akoprem ga parobrodarsko društvo „Ungaro-Croata“ u svojem „*Minerario*“ zove litorale „*ungaro-croato*“!! „*Bođulski Bit*“.

Iz Puče pišu nam dne 1. agusta 1898. Govori se po gradu, da je jučer ili prekjčer glasoviti *Karlotto Martinolčić* kušao pobjegnuti iz rovinjškoga zatvora, nu da je bieg bio još na vrijeme otkriven, te da su ga odmah uhvatili i u strožiji zatvor zaprili. Taj bieg, da je posljedica toga, što je odbijen utok njegova odvjetnika, da ga se stavi pred porotu, koja bi ga bila stalno riešila, a ovako riskira dobiti par godina, pak je promislilo, da je bolje pokušat sreća i pobjegetu gdje tamoju Krf ili u blaženu Italiju, uživati u miru i na snocu, ono što je svojim željvima „pošteno“ stekao. Šta je na tom istine, kazati će valjda trščanski „*Piccolo*“.

Dne 27. pr. mj. njeiki od naših „bili su na ovdješnjemu gradskom groblju, da posjete svoje mile pokojne, i da se pomole za duše njihove i onih, koji ovdje u miru prebivaju. I na tom posjetu bili su svjedokom najgore brutalnosti, koju može pokazati hrvatski renegat, koji se sada izdava za čistokrvnoga florentina. Neka sirota udovica *maricola* je na grobu svoga muža, onako kako je običaj i našem hrvatskom primorju, da žene narvle, što se i na ovom groblju danomice čuje, kao živ prosjedi, proti onim narzlim grobnim stjenama, koje pod pritiskom mjestnog magistrata, nesmjiju nositi nadpis već u talijanski, i donekle njemačkom jeziku. To naricanje uvredilo je toskanska dšena čuvara, koji je počeo ženu karati, te vriedjati prostim načinom nju i narod, kojemu jadmica pripada. — *Avita cultura!*

Čujemo, da neki bođulski veliki Talijan, najvriedi agitator u Pulj, isto kupca za svoju kuću u ovom gradu, jer su se u njegovo susjedstvo namjestila dva kulturna hrvatska zavoda, pak veli, da mu je zrak pokvaren. — Mi nu želimo, da se izzeali brzo ne samo iz dotične ulice, već i iz grada, — jer će onda zrak bit u Pulj još čišći. —

Doznajemo iz poznatana izvora, da će se otvoriti doskora natječaj za 20 mjesta *Elvea* pomorsko vojnog komisarijata. Mogu se natjecati mladići do 24. godine, koji su svršili gimnaziju. Plaća je odmah 76 for. mjesečno i 150 for. za uniformu, a poslje sretno položenih izpita, nakon 2½ godine budu promaknuti u 10 činovnički razred, i imeju izgleda na liepu budućnost. Potanje obaviesti daje na zabtjev c. i k. ministarstvo rata, pomorska sekcija u Beču.

U Saanvinčenti danas biraju načelnika i obdinsku upravu. Usljed kompromisa ima u vieću polovica viećnika naših i polovica talijanša, a medju ovim poslednjim opet pol naših zavedenih seljaka. Načelnikom će bit Doblanovich. — Da je bilo malo mara za narodnu stvar, i da su okolnosti mrvicač bolje, bila bi nam i ta obdina pala u ruke kao zrela jabuka. Nadamo se, da će se naši prvaci u tom kraju ove tri godine ozbiljno pripraviti na odlučnu akciju.

Čitamo u jučeršnjem broju lista „*Die Vedette*“ kako je bio došao u Milan na 6 febrara 1893 *Depretis* sa 20 tisneć. lira, da podkupi obojice, koji bi usmrtili lagunom naše oficire i vojnika. Taj isti *Depretis* postao je kasnije prvim ministrom talijanskoga kralja, i pratio ovoga u Beč g. 1892 na posjete našem kralju. Ministarstvo je bilo upozoreno, da je taj *Depretis*, onaj isti, koji je htio umoriti naše oficire i vojnika, ali sa ga ministri sve jedno pustili pred kralja, i pristubili nu još red Stjepanove krune. — Otkad su u Beču pozaboravljali na dogodjaje u Italiji i počeli stavljati na čelo uprave u Primorju, imenjake milanskih obojica, od tada su se postostručile patnje našega naroda. —

Narodna tiskara g. *Andr. Gabršćeka* počimlje danas radnjom. Selimo joj najbolje sreće i uspjeh na korist naroda i vrloga poduzetnika. Preporučujemo, da ga rodoljubi širom Istre obilno podupru naručninama, osobito sada u početku.

Prof. Josip Kristan. Četvrtak dne 28. pr. mj. preminuo je u Koprnu nakon

U oči obdinskih izbora za Volosko godine 1898.

Digajmo mi Voločćaci, Voločćice mile, Na obranu Voloskoga Složno naše sila.

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Pak sam buno isjadica, Dotepeni gadi... Našu kuću, našu sreću Podkopat bi radi.

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Jezik naših predjedova Grde, ruže, psuju... Mleko mile majke naše Svetogrdno truju.

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Ni u crkvi nešo oni Čuti jezik naš... Od starije gdje se molli Mill „*ottenas*“.

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Ni u ikoli pa ni drugdje Sveštine te naš... Nego te, nu „*sva*“ pod noge Htjeli bi ti paše.

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Niti nešo bolje dane Za nas, dječun naš... Neprestano starim batom Proti bojku mašu!

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Oni da su nacionalci, Spasitelji roda! Vladali su pukom dugo... Ali... rad... bez ploda!

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Pa da ima vjere u njih, Kad se krivo „*krsto*“? Kada sreću ovdje traže, Gdje „*vrag*“ ima prete?!

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

Zato napried Voločćaci, Voločćice mile, Na obranu Voloskoga Složno naše sila.

Složno svi u boj, Spasit narod svoj!

M. B. Rašan.

Opazka: Ista pjesna vriedi i za naše obdinske Opatjice i Opatjike. Složno na rad!

Franina i Jurina

Fr. Ma vrazjeja koraja je moral imet Kukuca kada j' ono sam sebe va Ikoj školi van hitil.
Jur. Ja, ja, koraja, koraja, ča paraš, da se onakovi puli nas legu. Ono ti je čista i neskručena latinska krv.
Fr. Fine bi morale bit olita ž nje.
Jur. Va Poreče bi prsti za njimi obilzali.
Fr. Neki mački s Kastavščini da su hodili pod Učku, tamo okolo Lupoglava mišli lovit, pak da nisu dobro pasali.
Jur. Ča bi to reč?
Fr. Da su se namerili na *stahori*, pak da su doma priklijesali s krvavemi glavami.
Jur. Not, dobro njim stoji, beše njim držat zajičinu za švrbinum.

Različite viesti.

† Valentin Matjan. Iz Dekani dolazi nam tužna viest, da je preminuo dne 2. t. mj. tamošnji župnik veleč. g. Valentin Matjan nakon dugotrajne bolesti providjen sv. Otajstvi za umiruće. Vriedni pokojnik rodio se godine 1833 u sv. Vidu u Kranjskoj a svećenikom bijaše rodjen 1857. Službovao je u raznih stranah trščauskopske biskupije a dugi niz godina služio je kao župnik u Dokanah, gdje je marljivo poslovao u vinogradu Gospodnjem i na neobrađenom narodnom polju. Čestitomu svećeniku i rodoljubu pokoj. viećnik i duga uspomena medju nami!
† Prof. Josip Kristan. Četvrtak dne 28. pr. mj. preminuo je u Koprnu nakon

trodnevne bolesti g. Josip Kristan, profesor na tamošnjem učiteljsku. Jedva je prošlo desetak dana; da ga vidjesmo ovdje u Trstu vesela i zdrava a sada već ga uživa osam dana crna zemljica!

Gosp. prof. Kristan bijaše jedan iz medja najstarijih profesora učiteljsku u Koprnu, te je pomogao odgojiti sav najmladjji učiteljski naraštaj. Smrt vriednoga profesora i odličnoga rodoljuba zadala je našim krugovom u Koprnu i u onom kotarski težak sdarac.

Počivao u miru, čestiti mužu!
Hrvatski umjetnik iz Istre. U zadarekom „*Narodnom Listu*“ čitamo, da je vriedi naš slikar g. *Ivan Volarić* iz Vrbnika na otoku Krku, izložio u Zadru dva uspjela portreta, o kojih se je kritika najpovoljnije izrazila. Pred desetak dana bio je gosp. Volarić izložio također nekoliko portreta, i jednu veću uljenu sliku, koja predstavlja zapad sunca i izlaz mjeseca u mlatačkoj luci.

Čestitamo mladomu suzemljaku!
Naš zemljak promaknut na čast doktora u Rimu. U hrvatskih novinah čitamo, da bijaše dne 22. julija na sveučilištu „*Gregorianum*“ u Rimu promaknut na čast doktora naš zemljak veleč. O. Dajmović sa otoka Krka. Mladi doktor vraća se u domovinu, kojoj neka bude na ponos i korist!

Umiruvljen podmiral G. Maksimilijan barun *Pfizer*, podadmiral vojne mornarice u Pulj preuzet je u stanje mira. G. barun *Pfizer* bijaše osobiti prijatelj istarskih Talijanša, a njegova gospodja podupirala je svestrano sve u Pulj, što bijaše Talijanom na korist. Ona bijaše odlučna zaštitnica zloglasnog *Karla Martinolčića*, koji sjedi u hladu rovinjske tamnice radi prevare i pronevjeranja silnoga novca — visokoj zaštitnici nimalo na ponos i utjehu.

Poležili izpit kancelista. Ovih dana položili su kod ovdješnjeg prizivnog suda izpit za kanceliste sljedeća gg.: *Čak, Perčić, Tomašić, Vištinin* i *Sajina* dobrim uspjehom. Prva četvorica jesu iz Voloskoga a posljednji iz Gračišća. Svi su izpitani i za hrvatsko uređovanje. G. *Perčić* položio je izpit sa odlikom. Ispitnom povjerenstvu predsjedao je savjetnik prizivnoga suda presvj. g. M. Trnovec.

Kratkotrajna slava načelnika Coglievine u Cresu. Mnogi od naših čitatelja će se bez dvojbe jošte sjećati kako se je za zadnjih državnih izbora širo i šepirio načelnik grada Cresa g. *Coglievina* nadajući se lievo i desno za kandidata. Tada se je mislilo, da je on u svojoj obdini svemoguć i da njegovoj časti i slavi nebudu tamo nikada konca ni kraja. Pak? Sve je to prošlo, sve je minulo ostavivši jedino uspomenu na nekadašnju slavu. U talijanskim novinah čitamo naime, da je nedavno g. *Coglievina* proveo obdinske izbore za obdnu Cres. Nezahvalni Cresani srušili su njega i njegovu stranku. Šta će tada on? Uloži utok proti izborom, kojim bijaše otac i majka. Vlada mišti zbilja te izbore, razpusti zastupstvo i imenjuje sa zena. odborom upravno vieće — ali koga naime u tom vieću — taj je g. Francesco *Coglievina*, bivši načelnik, kandidat za državni sabor itd. itd. Eto, tako je i g. *Coglievina* izkusio istinitost poznate naše poslovice, da je na svijetu samo promjena stalna. I tako prolazi slava ovoga nezahvalnoga svijeta!

Iz Voloskoga pišu nam 1. t. mj.: U dojučem: tjednu t. j. dne 11., 12. i 13. tek. mi imat ćemo ovdje izbor novoga obdinskog zastupstva za Volosko-Opatiju. Premda naši „*macići*“ nemaju i nemogu imati nikakve nade, da bi u ikojem izborom tjelu pobedili, ipak razviše silnu agitaciju, te zavajajući svoje malobrojne pristalice varavom nadom na sjegurnu pobjedu. Što se babi htilo, to se babi smilo, veli naša narodna poslovica. Do sada je takozvana kalabrezka stranka bila zastupnika u obdinskom zastupstvu sa 3 zastupnika, nu odsada neće imati nijednoga zastupnika. Naša hrvatska stranka nagodila se naime sa doseljencima, stalno nastanjanim u Opatiji, te će ovi složno glasovati sa našim predloženicima. Kad su „*macići*“ za taj dogovor naše stranke sa predstavnici doseljnika u Opatiji, doznali, počeli oni — a na čelu njim *Fabrizio, Puh i Fritalja* — lovit nekoje tudjince i nudjat njim naorjeje 12 pak 18 zastupničkih mjesta u obdinskom zastupstvu, dapače i načelnika iz njihove sredine, samo ako budu glasovali sa kalabrezkom strankom. Nu pametniji doseljenci odbili su svaku ponudu i svaki pogovor sa strankom, u kojoj vodi glavnu ried dr. *Krstić*, te ju izsmjehivaju, jer da nudi drugim čime sama ne razpolaze. Ala bi *Friško* stajala naša obdina kad bi u obdini bilo moguće, da dodje na vladu kalabrezka stranka.

Oni već sada diele službe u obćini. Fritalja imao bi biti tajnikom, neki bivši stražar nadzornikom redara. *Mascagnijev* blagajnikom itd. Fritalja hoće naime na svaki način, da čim prije dođe do kruna jer se „starina“ možda počela sve to više sušiti — a oštiti treba. Na ako bude on čeka na „očistača“ službu, sigurno će prije no ja dobiše, od gladi poginuti.

Volosćaci i Opatici čuđiti će i ovaj put, kao što su kod prošlih izbora, svoju čudnost, te će svi kao jedan pristupiti k izboru, da tako vrše svoje pravo i svoju patrijotičku dužnost, koju njim nalaze, da sve učine a da se u našu obćinu ne mještaju kojejkakvi nitkovići ili izdajice, koji neimaju ništa svetijega, nego li im je njihov nezastitni truh.

Iz Kastve pisa nam 1. t. m. j.: Kako ste jur javili, obćinavala je naša obćina: ljetni koncert dne 24. pr. mj. uz sudjelovanje pjevačkog društva „Primorski Hrvati“ sa Trsat građa. Koncert izpao je u obće dobro, kuli u moralnom toli u materijalnom pogledu. Uz gg. pjevače došlo sa Trsata i Sušaka i druge gospode kojimajma negdje oko 6. ure. Iza što se odmorili, prošli su, da razgledaju grad i što je vrijedno, da se vidi. Okolo 8. ure počeo koncert u obćinickom vrtu, koji bijaše zastavami i baloncini upravo divno izklicen. Sborovi ravnao je poznati skladatelj g. Broz, pak smo već napried bill sjegurni o uspjehu gg. pjevača. I nismo se preverili. Izveli su pjesmu za pjesmom i one u programu kao i one izvan programa sa poznatom točnošću, na zadovoljstvo svih prisutnih. Nemožemo mimoići, a da ne spomenemo, koliko su tek ugostili građaninom, kad su zapjevali on „Kastvograda“. Iskrenom oduševljenju nije bilo konca ni kraja.

Dobro je deklamovao, kao što i uvijek, pravnik gosp. Fr. Jelčić Haraubaševiću pjesmu „Hrvatskoj“, da je sve prisutnike gotovo oduševio.

Iza svršena programa podala se mladjarija u dvoranu na ples, dočim su stariji ostali u vrtu, da se u svoji način zabavljaju. Istom negdje prema jutru stali su gostovi razilaziti zadovoljni u uživanju, što im ga pružio ovaj izlet. Dao Bog ne bio zadnji. Kako se čuje, bit će oko 50 for. dobitka za postradale Sinjane.

Iz Opaticje 3/8. Velec. gosp. uredniče! Ovih dana sam dobio jedno pismo od prijatelja iz Africe. U njem je govora i za naše predstojeće obćinske izbore, zato Vas liepo molim, da tiskate u Vaš čitljenju, o nekoliko riječi iz toga pisma, koje se odnose na izbore:

„Čujem, da su kod nas brzo obćinski izbori. Ne vjerujem, da bi se našao još koji tako zalupan, da bi vjerovao lažim talijanskim propalio i narodnih izdajica, koji bi se htjeli tustiti na naš račun. Ovdje u Africi, gdje se računa, da smo još divlji — gone Talijance, jer kamo on dođe, Bog nas čuva, brate, kao kakva grdna boteš — gotova mizerija, a da bi tamo kod nas još tako bedasti bili, ja toga danas ne mogu vjerovati. Valjda već nevjernju, da će odmah čim dobiše naša istarska hrvatska stranka, doći regiment Jelčićevih vojnika, koji čeka na Matuljih. Jedan put se pogleda gori, ako osao leti. Pak čujem, kako mi od omo pišu, da je naša stranka u to kratko vreme što obćinom opravila, učinila mnogo liepa, dobra i korisna a najveć joj je bio na srdcu naš mili materijski jezik hrvatski, naša još jedina starina u tih krajevih. Zato bi dobro, da se to našemu puku razumamo, pak ne vjerujem, da će bit još koja tvrdokorna srdce, koje neće s nami raditi za svoju i našu korist. Braćo, budite složni, jer neprijatelj obilazi nas i naše kluče! Gonite tudnjica, koji će vas varati sa sladkimi besedami i koji dodje k nam, da nam otme koricu kruha a kasnije pljuva na naše svetinje. Služite se, da se ne izpuni ona stara poslovice: koji neće brata za brata, taj će tudnjica za gospodara. Toliko poručujem, putem teba, mojom milomu narodu, komu želim svaku sreću i blagoslov.“

Ovakvo misli naš čovjek u dalekom svietu. A kako će naši ljudi, viditi čemo skoro.

Nairoda okolišanja. Predzadnji broj lista „Il Pensiero Slavo“ podučava o naših odnošajih talijanske novine „Caffaro“, što izlaze u Genovi. Među drugim je „Caffaro“ napisao i to, da činjenica, što „Pensiero Slavo“ izlazi u talijanskom jeziku, dokaz je, da je Istra talijanska. „Pensiero“ se brani proti tomu, ali to čuđiti izbjegava njekako, da kaže, što treba kazati talijanskom listu. Ovaj htjede utvrditi, da kad bi se za Istru pisalo hrvatski ili slovenski, nitko nebi razumio: Jadan, on nezna, da već 30 godina „Naša Slova“ zalazi u par listuca primjeraka po palačah i kolihah

istrijaaskih; on nezna, da se „Edmoss“ tiska i raslašije po Primorju svaki dan dva puta; on nezna, da je „Oče duđi solje tvoje“ doživio već osmo izdanje a sve za pak istrijski; nezna niti za liepi broj članova „Matice“ i „St. Jeronima“, nezna, za uredovni jezik tolikih obćina, niti za „naškovni jezik“ većine škola. Za sve to neznaju talijanski listovi, jer misle, da time spasavaju talijanstvo Istre, kad tajje istinu. Nas nebriga nimalo njihovo neznanje, ali čudimo se, da „Pensiero Slavo“ slijedi njihov primjer, kad sam veli, da hoće upoznati Talijane o naših odnošajih.

„Sva mudrovanja nevaljaju, koliko valja gola, svrta istina.“

Vrta zamisli stlačaj. („Piccolo“ namsmaren). Dneša se „Naša Slova“ već u nekoliko navrata bavila sa nekorektnim i protuzakonitim postupkom samozvanog „kunšiljera“ Grossmana iz Lovrana, a iznela je dapače u prevodu i tendenciozni dopis, što ga tričanski „Piccolo“ donio u broju od 23. junija o. g., dopis naperen protiv učitelja Čara i Rajčida. Znajudi, da se napomenuti učitelj nalaze pod disciplinarnom iztragom, je „kunšiljer“ nastojao da pokri tobožnju odsudu, a nije se propustilo, a da se ne učini sve moguće, a da ta odsuda bude što težja, što oštrija. U tu svrhu šiljalo se u „Piccolo“ članak za člankom, u nadi, da će se time uplivišati na visoko „c. k. zemaljsko školsko vijeće“, koje — naravno — mora da vjeruje tako uvaženom listu, kao što je to „Piccolo“. A da li i koliko taj jedan „Piccolo“ zaslužuje naziv uvažena lista, neka čitatelji sude iz onoga, što će sada slediti. Tričanski je on „Piccolo“: naime u broju od 25. junija o. g. neposredno pod dopisom od poznatog nitkovića iznio vied, koja u originalu glasi ovako:

L'esempio dei due maestri di Volosca e d' Abbazia fa scuola. Difatti il 14. corr. un membro dell' r. Consiglio scolastico distrettuale si recò nella qualità di delegato dell' Inolita Giunta provinciale, a visitare la scuola popolare di Ica. Presentatosi al maestro della detta scuola, G. Kukuma (calato giu dai dintorni di Sesana) fu da lui insultato e bellamente messo alla porta.

Che ne dico l' autorità scolastica? Perché lascia impuniti i primi due maestri provocatori ed indagatori?

Il consigliere scolastico offeso presentò le sue rimostranze contro il Kukuma. Iz broja istog „Piccola“ od 30. o. m. doznajemo pako, da je čela ta vied — puka mistifikacija, jer u Iki niti da nema škole itd. I mi znademo, da u Iki nema škole, dapače govori se i to, da onaj glasoviti G. Kukuma, o kome se govori u „Piccolovom“ članciću, nije nitko drugi, no čuveni škol skunšiljer Guglielmo Grossmann učitelj u Lovranu. U tome se i sastoji najveća „kantonada“ što ju ikada zadobio koji list, košto je to židovski „Piccolo“. Ima tonu već od prilike kakovih dvadeset i više gollina, što je nekaki gornji vjetar donio u Lovran današnjega sk. kunšiljera, i netom ga nekoli od naših vrgzetnih Lovranaca noćise onako odrpana, izpit, snha, gdje mu nos izabja, kó kakova kuka, odmah se uzvikao: — Eto Kukume, eto Kukume. — A to ime ost lo mu i kasnije, osobito od onda, od kada se ušlo u trag nekakvoj zemljenoj posudi (kukumi) koja je bila u školi za stanovite poslove. Tim ga ime nom još i sada zovu u Lovranu, dapače i sama njegova školska djeca poznaju ga pod tim imenom. Eto Vam jednoga primjera. Nije tomu davno, te je pošao u crkvu, da igra na orguljama. (Valja naime znati, da je Grossmann muzičkuš —) Došao do vrata, što vode u kor, dosjeti se, da je ključ ostavio kod kuće. Pošalje nekoga dječaka ženi, da mu odmah dostavi ključ. Dječko podje, i prišav do učiteljeve žene reče joj: — Siora, me ga mandà Kukuma, che la me daja la clave de organo.

Kako vidite Kukuma pa Kukuma. A valja znati, da pošto k njemu — Grossmann — dolaze u školu i nekoga djeca iz Ika, to je on zbilja u neku ruku ikarski učitelj; a od toga sledi, da je on — Kukuma — protjerao sebe — Kukumu. Zbog nje htio, da navede „Piccolo“ u svome izpravku od 30. julija, a mi znauo i zašto. S druge strane težko da je Grossmann uputio, da je on taj učitelj Kukuma. Toga ne bisto učinili, ni vi, ni ja, ni itko. — Zlata je vrijedno i ono: calato giu dai dintorni di Sesana, „Piccolo“ se za taj navod ne može opravdati time, što je napomenuti članič mistifikacija. On je morao znati, da-li smije u Istri razvijati agitaciju (kakva razvija: Grossmann u Lovranu) učitelji, koji je došao iz okolice Sažana — ili ne smije... Ni kao list onako „uvaženo“ ko što je to on — „Piccolo“ — navajda u

zaporkama i to još prezirno, pestojbinu, iz koje je potekao Grossmann, to je znao, da ne smije. A kad ne smije, zašto da ga se dakle drži u Istri, zašto se na stane na rep njegovim agitacijam. kad je „calato dai dintorni di Sesana“?

To bi bar biološki posljedak stvari. Na mar je „Piccolove“ prijatelje za logiku. Kad bi iz šzanske okolice „kalat“ kakov učitelj, koji bi radio za hrvatsku stvar, e je onda udri po njemu taljagama i bati namu; ali kad jedan učitelj radi za stvar talijansku, ovala mu, pa ma da je „calato“ ne samo „dai dintorni di Sesana“, već makar i „dalla casa del diavolo“, kako bi rekao „Piccolo“.

„Piccolo“ piše, da je školski kunšiljer tužio sebe — Kukumu. No to je još najpametnije, što je mogao učiniti. Jer tko zna, bude li učinio pokoru, bude li se popravio, ni mi ne čemo biti kruta srca. Na svoje troškove čemo ga poslati u njegovu postojbinu, „nei dintorni di Sesana“ — pa će biti pravo i nama i „Piccolu“, koji onako: pospudno govori o njegovom rodištu — bijeloj Sežani.

Još jedno, pa da zaključimo za danas, ali samo za danas. „Piccolo“ kaže u svome izpravku, da je poduzeo shodne korake, da nađe auktora ove, kako ju on zove, mistifikacije. Samo napried, dovikujemo mu mi: neka traži, istražuje, pa neka nam kaže njegovo ime, da mu ime okujemo u zlatu, da mu slavu rasturimo po celome svijetu, nek se znade tko je i kako je nasamaro jedan tako uvaženi list, ko što je to tričanski „Piccolo“. Nu bojim se, da će biti „Piccolov“ trud uzaludan, jer naši su ljudi — a takav će biti za celo i auktor onog članka — vrlo čedni — „Piccolo“ dragi — vrlo čedni.

(Vidi o toj stvari u budućim lovranskim pačuharjama, koje nam je poslao naš barba Toničić. Op. ured.)

Dva mlada doktora ugarskih Hrvata u Sobotici. U velerazložnom listu „Neven“, što no zagovara i brani prava ugarskih Hrvata eto već petnaestu gollina, čitamo, da bljah promaknuti za doktore prava gg. dr. Josip H. Vojnić i dr. Stipan Matijević. Njima na čast priredilo je a Sobotički društvo „Kolo mladeži“ svečanu večeru. Čestitamo mladim doktorom i tamošnjim Hrvatom, koji dobivaju u mladoj gospodi odlične zaštitnike i branitelje.

Izlet u Divaču i veselica tamo. „Slovensko pevsko društvo“ u Tratu priredjuje za nedjelju dne 7. t. m. j. izlet u Divaču, gdje će na vrtu gosp. Magajne dati veselice zanimivim i bogatim programom. Izletnici iz Trata mogu sa vozovi u 6 sati u jutro i u 1 sat poslie podne i to sa trga pred velikom kasarnom. Vozarina tamo i natrag for. 1.50 sa ulaznikom na veselice.

Veselica u Divaču počima u 5 sati; sudjeluje pjevačko društvo i glazba. Oglasiti se valja za izlet do 5. t. m. j. u tiskarni Dolenc, gdje se prodavaju vozne karte.

Izpravak g. Fabiani-a. U večerajem izdanju glasila iztršanski krivouosa od dne 2. t. m. j. izpravlja c. k. kotarski kapetan u Voloskom g. Al. Fabiani v' est, objavljenu prošloga čedna u istom listu iz Voloskoga, da je naime učitelj Kukuma protjerao iz škole u Iki jednoga člana c. k. kot. školskog vijeća, jer da netma škole u Iki niti učitelja Kukume u onom političkom kotaru.

Čudnovato nam se čini što gosp. Fabiani nije izpravio nijedan od onih drozvitih lažih, koje bijahu u istom listu nedavno nagomilane proti nekoiim učiteljem onoga kotara.

Odmaglio preko granice? Našim gradom pronosi se glas, da je odmaglio preko granice u blaženu zemlju jedan od prvaka i kolovodja ovdajšnje lažiliberale talijanske stranke.

Čekamo, da doznamo iz talijanskih novinah, da li je taj glas istinit i ako da, koji je pravi uzrok tomu bjegu.

Koncert pjevačkoga društva „Kolo“ u Trstu, biti će u nedjelju dne 7. t. m. j. u školskom vrtu kod sv. Jakova u Trstu. Program je vrlo obširan, sastoji od više pjesama, glazbenih komada, šaloigre itd.

Izvjeste kr. velike gimnazije u Sušaku za god. 1897-98. Iz toga izvješća valdimo sledede važnije podatke. Na zavodu bijaše sa ravnateljem 19 profesora. Djaka bijaše a svemu koncem školske godine 385. O od ovih bijaše ih 115 iz Istre. Po svjeri bilo je 363 rimo-katolika, 17 grčko-izitočnjaka i 5 mojsijevaca. Prvi red oskolikom dobilo je 68 djaka, prvi red 196, ostali imadu popravak ili dobiše drugi red. Stipendista bijaše 28 djaka, izmedju tih uživalo je Dobrilline stipendije 11 djaka, a Kaligarićeve 2 djaka. Od 115 Istrana ima 28 odlikaša.

Evo imena tih naših odličnih mladića po razredih: I. razred: Cecinović Jakov, Jelčić Hedvig, Mogorović Senen; II. razred: Belulović Vjekoslav, Brajan Antun, Karabić Spasoj, Kumatović Filip, Pindulić Ivan, Sloković Franjo, Šavron Ivan, Deskić Ivan, Seršić Zvonimir; III. razred: Grbac Ivan; IV. razred: Jedrčić Kuzma, Mrakovčić Antan, Tentor Mate; VI. razred: Brechler Ivan, Fabijančić Antun, Ivaničić Ivan; VII. razred: Mandić Josip, Oršić Mate; VIII. razred Mrakovčić Vladimir i Šabalja Pavao.

Čestitamo ovim vrijednim našim mladicem, kojim preporučamo — kao i svim njihovim drugovom, da se svim žarom mladih duša podaju nauči.

Fn. Naknadno doznajemo, da je i mala srotica Danica Vlah iz Kastva, privatistična gimnazije u Senju, položila izpit za I. razred s odlikom. Živa!

Cirile-Methodijska slava u Bači. Hrvatsko akademicko društvo „Zvonimir“ u Bači bilo je već prije najavilo i nekoliko hrvatskih novinah, da će proslaviti dan slavenskih prosvjetitelja, slavenskih apostola, svete braće Cirila i Metoda. Održalo je svoju rief, priredilo je u utorku dne 5. srpnja zabavnu literarnu večer u dvorani „Ressource“. Te je večeri napunio dvoranu, uz dobralno zastupanje krasni spol, liepi broj hrvatskih akademikara, a nije manjkalo ni dično hrvatsko radničko društvo „Prosvjeta“, koje je u velike doprimego uspjehu proslavilo. Među inim prijateljima „Zvonimira“, ta su pohrili na njegov poziv na tu važnu slavu, osobito nam je iztaknuti mnogogodišnjega člana hrvatskog kazališta u Zagrebu, najstavnika Petra Brani-a, koji je sa svojom vrijednom porodicom do konca pribivao slavi. Komers se oko 9 sati otvorio hrvatskom himnom „Liepa naša domovina“, koju odlično građe združeni zborovi „Prosvjete“ i „Zvonimira“, a prisutni ju svi stojeći slušali. Iza koracnice „Složno pod hrvatskom zastavom“, što je tamburaški zbor „Prosvjete“ odigrao, započeo slušatelj filologije a tajnik „Zvonimira, vaš zemljak, G. Zgrablič svoje predavanje „O životu i radu slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda“. Život i rad svete braće ocrtao je u kratkim ali jasnim potezima; govorio je o glagolskoj službi božjoj u hrvatskim krajevima; zgodno i punim pravom osudio je nehaj za glagoljčtvom kod Hrvata. Iza kratke stanka gudio je krasno na violini „Zvonimira“, pravnik g. Milan Matić divnu fantaziju „San“ a za tim na sveobće zahtjevanje „rassan intermezzo iz Mascagnijeve opere „Cavalleria rusticana“.

Zatim pročita predsjednik „Zvonimira“, svršeni filozof g. Krsto Krile svoju kratku ali jezgrovitu razpravu „Hrvatsko državno pravo i slavenska uzajemnost“. Prije svega iztaknuo je g. Krile pogubnost nekih novih pretjeranih političkih struja, koje na žalost svoje to više otimlju mah u našoj miloj ali jednoj domovini Hrvatskoj; prikaže krivo shvaćen pojam „slavenska uzajemnost“ kao jedan od glavnih razloga, da se mute pojmovi u hrvatskoj politici; dokaze, da se pravo shvaćena slavenska uzajemnost ne protivi ni najmanje hrvatskom državnom pravu, tome čvrstom oslonu hrvatsva i zalogu hrvatske budućnosti. Razumije se, da ni njemu nije slušateljstvo uzkrtilo zasluženo odobravanje. Tamburaši odigraše nekoliko liepih i biranih hrvatskih komada, a predsjednik „Zvonimira“ zaključio službeni dio, te započeo zabavni, kojega ravnjanje preuze veseljak, stud. tech. M. Tuskani. Domovini je izrekao krasnu zdravicu hrv. pjesnik Savjet beg Bašagić, koju podraviše prisutni time, da su svi stojeći odpjivali hrv. himnu. Na predlog medicinara g. Dragutina Clotisa skakpi se liepa svota u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. U to bi uzdravljeno najstavnik — Brani-u, koji bi dugotrajnim pljeskom upravo prisiljen, da nas počasti kojom deklamacijom. Što da reknemo o uzhitu, što ga je pobudio naš najstavnik, kad je zasnosno deklamovao Petšijevu „Ludu“ i Preradova „Djeda i nunka“. Nema rieči, kojova bi mogli dosta pohvaliti sjajni uspjeh ovih deklamacija.

Već je zora stala na izteku raditi kad se zadovoljni na uspjeloj zabavi razstadosmo.

„Der Süden“. Primili smo treći broj toga njemački pisanoga lista za političke, kulturne i gospodarske interese Hrvata i Slovenaca. Sadržaj toga broja je obiljat, zanimiv i raznovrstan. Prvi članak razpravljiva o novijih dogodjajih i o prilikah u Trstu. Zatim imade članak o jezikovnom pitanju od uvaženoga slovenskoga zastupnika. Imade nadalje viesti iz Slavonije, Koruške, Kranjske, Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre i Gorické. Iz Istra donasa nastavak članka iz „Naše Slova“ da Istra ne bijaše nikada talijanska. Preporučamo

